10/07/2021

Γρεβενά: Επιμνημόσυνη δέηση για τους εκτελεσθέντες του ’44

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γρεβενών

Επιμνημόσυνη δέηση για τους εκτελεσθέντες από τους Γερμανούς Γρεβενιώτες τον Ιούλιο του 1944 θα ψάλει αύριο, Κυριακή 11 Ιουλίου, στο χωριό Κοσμάτι, μετά τον Όρθρο και την Αρχιερατική Θεία Λειτουργία ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γρεβενών κ. Δαυίδ.

Ακολούθως, θα μεταβεί στο άλλο μαρτυρικό χωριό, το Κηπουρείο, όπου θα τελέσει και εκεί, στις 11.30 π.μ., επιμνημόσυνη δέηση για τους 200 (ανάμεσά τους κι ένα αβάπτιστο μωρό) εκτελεσθέντες μεταξύ 4ης και 15ης Ιουλίου του 1944 (κατά τον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο).

Η ιστορία

Στις 26 Ιουνίου του 1944 το επιτελείο του στρατιωτικού Διοικητή Νοτιοανατολικής Ευρώπης οριστικοποίησε την διεξαγωγή της επιχείρησης Σταυραετός για τις αρχές Ιουλίου.
Σκοπός της επιχείρησης η εκκαθάριση των εδαφών της Βόρειας Πίνδου, τα οποία ο ΕΛΑΣ θεωρούσε τμήμα της ‘’Ελεύθερης Ελλάδας’’.

Η έναρξη της επιχείρησης προσδιορίστηκε για τις 3 Ιουλίου, τα στρατεύματα των SS της ομάδας ‘’Ανατολή’’, που είχαν συγκεντρωθεί στην Κοζάνη με επικεφαλής τον Συνταγματάρχη Χέλμουτ Γκέρνερ προέλασαν προς τα Γρεβενά στις 4 Ιουλίου 1944.Τ α πρώτα μαρτυρικά χωριά Άγιος Γεώργιος, Μηλιά, Αμυγδαλιές.

Πίνακας Φονευθεύντων από τους Γερμανούς από 4-15 Ιουλίου 1944 στην περιοχή Γρεβενών:

1 ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ: 6 ΙΟΥΛΙΟΥ 4 ΑΤΟΜΑ 9 ΙΟΥΛΙΟΥ 4 ΑΤΟΜΑ ΣΥΝΟΛΟ : 8 ΑΤΟΜΑ
2 ΜΗΛΙΑ : 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 14 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 14 ΑΤΟΜΑ
3 ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ: 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 7 ΑΤΟΜΑ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 1 ΑΤΟΜΟ
ΣΥΝΟΛΟ : 8 ΑΤΟΜΑ

4 ΡΟΔΙΑ : 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 1 ΑΤΟΜΟ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 1 ΑΤΟΜΟ
ΣΥΝΟΛΟ : 2 ΑΤΟΜΑ
5 ΚΥΔΩΝΙΕΣ: 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 8 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 8 ΑΤΟΜΑ
6 ΑΒΔΕΛΑ : 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 5 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 5 ΑΤΟΜΑ
7 ΚΗΠΟΥΡΕΙΟ : 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 34 ΑΤΟΜΑ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 8 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 42 ΑΤΟΜΑ
8 ΚΟΣΜΑΤΙ: 9 ΙΟΥΛΙΟΥ 32 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 32 ΑΤΟΜΑ
9 ΤΡΙΚΩΜΟ :10 ΙΟΥΛΙΟΥ 10 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 10 ΑΤΟΜΑ
10 ΣΠΗΛΑΙΟ: 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 10 ΑΤΟΜΑ 10-16 ΙΟΥΛΙΟΥ 3 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 13 ΑΤΟΜΑ
11 ΜΟΝΑΧΙΤΙ : 7-13 ΙΟΥΛΙΟΥ 9 ΑΤΟΜΑ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ 3 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 12 ΑΤΟΜΑ
12 ΜΙΚΡΟΛΙΒΑΔΟ: 12 ΙΟΥΛΙΟΥ 26 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 26 ΑΤΟΜΑ
13 ΓΡΕΒΕΝΑ : 5-15 ΙΟΥΛΙΟΥ 10 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 10 ΑΤΟΜΑ
14 ΜΑΥΡΑΝΑΟΙ-ΠΕΡΙΒΟΛΙ-ΔΟΤΣΙΚΟ-ΜΕΓΑΡΟ-ΣΜΙΞΗ 4-15 ΙΟΥΛΙΟΥ 10 ΑΤΟΜΑ
ΣΥΝΟΛΟ : 10 ΑΤΟΜΑ

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ: 200 ΑΤΟΜΑ

Ο τραγικός απολογισμός αυτών των δέκα ημερών για την περιοχή των Γρεβενών ήταν 200 νεκροί άντρες γυναίκες και παιδιά. Επίσης, πρέπει να προστεθούν άλλα 200 περίπου άτομα αιχμάλωτοι που οδηγήθηκαν στις φυλακές Κοζάνης και στη συνέχεια στο στρατόπεδο ‘’Παύλος Μελάς΄’ στη Θεσσαλονίκη. Εκεί τους περίμενε ο γνωστός Γρεβενιώτης Αντώνης Δάγκουλας. Οι περισσότεροι προωθήθηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Γερμανία, με αποτέλεσμα πολλοί από αυτούς να μη επιστρέψουν ποτέ.
Με βάση τα στοιχεία των Ελληνικών αρχών, η τότε επαρχία Γρεβενών παρουσίαζε εικόνα μεγάλης καταστροφής. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά το 45% των χωριών είχε πυρποληθεί και λεηλατηθεί.

Ειδικότερα, σε σύνολό εβδομήντα τριών χωριών τα τριαντά τρία είχαν μερικώς ή ολοσχερώς καταστραφεί. Επίσης από τους σαράντα τρείς χιλιάδες κατοίκους της επαρχίας Γρεβενών οι πυροπαθείς οικογένειες ανέρχονταν σε τρεις χιλιάδες εννιακόσιες ογδόντα εννέα με δεκαοκτώ χιλιάδες τριακόσια ογδόντα μέλη.

Μεγάλη δε καταστροφή είχε υποστεί το ζωικό κεφάλαιο της επαρχίας είτε διότι μεγάλος μέρος των μεταφέρθηκε στη Κοζάνη για επισιτισμό των Γερμανών η από πλιατσικολόγηση και αντεκδίκηση.

Στην πόλη των Γρεβενών μετά την λεηλασία των σπιτιών και των καταστημάτων ο διοικητής του τμήματος, συνταγματάρχης Χέλμουτ Γκέρνερ, την ημέρα της αποχώρησης, 15 Ιουλίου, διέταξε την πυρπόληση της πόλης. Πράγματι, τα ¾ των σπιτιών είχαν υποστεί ολοκληρωτική καταστροφή. Μεταξύ των σπιτιών και καταστημάτων που είχαν πυρποληθεί περιλαμβάνονταν και το κτίριο της Μητρόπολης, το Σχολείο, το Οικοτροφείο, το Νοσοκομείο, το Δημαρχείο και τα Δικαστήρια.

Στράτος Δορδανάς: «Αντίποινα των γερμανικών αρχών κατοχής στην Μακεδονία (1941-1944)

ΚΗΠΟΥΡΕΙΟ
Ιούλιος 1944

Κάηκαν από τους Γερμανούς:

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΔΗΜΉΤΡΙΟΣ, πατέρας, ετών 53
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΉ, σύζυγος, ετών 52
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΓΕΏΡΓΙΟΣ, γιος, ετών 12
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΕΥΡΥΑΝΘΗ, κόρη, ετών 9
ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛ., πατέρας, ετών 55
ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗ ΑΝΔΡΟΝΊΚΗ, σύζυγος, ετών 45
ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, κόρη, ετών 13
ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗ ΒΑΡΒΑΡΑ, κόρη, ετών 11
ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, γιος, ετών 8
ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗ ΔΗΜΗΤΡΑ, κόρη, ετών 5
ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗ Ιούλιος 1944., κόρη, ετών
ΚΑΡΕΤΣΟΣ ΓΕΏΡΓΙΟΣ, πατέρας, ετών 52
ΚΑΡΕΤΣΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, σύζυγος, ετών 45
ΚΑΡΕΤΣΟΥ ΧΡΥΣΩ, κόρη, ετών 20
ΚΑΡΕΤΣΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, κόρη, ετών 12
ΚΑΡΕΤΣΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΉ, κόρη, ετών 10
ΚΑΡΕΤΣΟΥ ΧΆΪΔΩ, κόρη, ετών 8
ΚΑΡΑΝΊΚΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, μητέρα, 28 μηνών έγκυος
ΚΑΡΑΝΊΚΑ ΜΑΡΙΓΟΎΛΑ, κόρη, ετών 4
ΚΑΤΣΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, μητέρα, ετών 60
ΚΑΤΣΑΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑ, κόρη, η δασκάλα του χωριού, ετών 30

ΠΛΗΚΑ ΜΑΛΑΜΑΤΊΗ, μητέρα, ετών 50
ΠΛΗΚΑ ΒΑΪΑ, κόρη, ετών 22
ΠΛΗΚΑ ΑΜΑΛΙΑ, κόρη, ετών 15
ΠΛΗΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΊΝΟΣ, γιος, ετών 13
ΠΛΗΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, γιος, ετών 10
ΠΛΗΚΑ ΡΟΖΑΛΙΑ, κόρη, ετών 8
ΠΑΠΑΘΑΣΙΟΥ ΑΝΝΑ, μητέρα, ετών 60
ΠΑΠΑΘΑΣΙΟΥ ΘΩΜΑΗ, κόρη, ετών 22
ΜΑΝΩΛΗ ΓΕΩΡΓΊΑ, μητέρα, ετών 39
ΜΑΝΩΛΗ ΧΡΎΣΩ, κόρη, ετών 4
ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛ, γιος, ετών 2
ΜΑΝΩΛΗ αβάπτιστον, κόρη, 5 μηνών
ΜΑΝΩΛΗ ΘΕΟΛΟΓΊΑ, μητέρα της πρώτης, ετών 60.

Περισσότερα για την γερμανική Κατοχή βλ. βιβλία του Γ. Λεκάκη:

– «Αρχαιοκαπηλίες των Γερμανών στην Ελλάδα επί Κατοχής», εκδ. «Κάδμος», 2012.
– «Ναζί: Οι βάρβαροι του 20ού αιώνα», εκδ. Κάδμος, 2013.
– «Κατεστραμμένες πόλεις και χωριά στην Ελλάδα επί Κατοχής», εκδ. Κάδμος, 2014.
– «Ντοκουμέντα Γενοκτονίας», 2016.
– «Οι σφαγές, οι λεηλασίες και οι ιεροσυλίες των ναζί κατά της ορθόδοξης Ελλάδας», 2016.
– «Οι ελληνικές απαιτήσεις ισχύουν. Ντοκουμέντο: Η απόρρητη έκθεση του γερμανικού Κοινοβουλίου για τις οφειλές προς την Ελλάδα», εκδ. «Επίκαιρα-Α. Α. Λιβάνης», 27.3.2014.

Καιρός να επιστρέψουν και οι Γερμανοί τα βιβλία που έκλεψαν από την Ελλάδα επί Κατοχής…

Φωτογραφίες: arxeion-politismou.gr, greveniotis.gr